

## LANGS DE KERKEN VAN PEPERGA EN STEGGERDA, die niet zijn opengesteld

De eenvoudige kerk van **Peperga** is in 1810 gebouwd achter de laat-gotische toren met een voor Friesland hoogst eigenaardig silhouet. De toren is niet meer van het zadeldaktype, dat tot de vijftiende eeuw gebruikelijk was. Ook niet van de door de eeuwen heen veel voorkomende opbouw van vierkante geledingen met een vier- of achzijdige spits. Met de toren van Dronrijp behoort die van Peperga tot een zuidelijker type. In Brabant kwam er vaak een lantarenopbouw tussen het torenlichaam en de spits. In Peperga verjongen de drie vierkante geledingen zich een weinig en worden zij steeds afgesloten met flinke cordonlijsten. In de middelste, minst hoge geleding zit aan elke zijde een kleine spitsbogige blindnis hoog in het metselwerk. In de derde geleding worden over de volle hoogte soortgelijk gedetailleerde nissen voortgezet. Zij zijn met galmgaten tussen gemetselde kruiskozijnen geopend.

Zonder balustrade of overgangen met hogels of pinakels is op de bovenste vierkante geleding de achtkante lantaren opgemetseld. Deze ontving hoekrisalieten die de vorm van steunberen kregen. Tot twee maal toe verjongen ze zich en ze worden bekroond door overhoeks geplaatste pinakels met kruisbloemen. De galmgaten in de lantaren zijn spitsbogig en bezitten ieder een profiellijst in kielboogvorm. De spits kent een sterke, geleidelijk verlopende insnoering. De toren van Peperga is met zijn slanke silhouet stellig een van de interessantste oude torens in Friesland.

In 1921 kreeg **Steggerda** een nieuwe en voor Friesland hoogst merkwaardige rooms-katholieke kerk. Wolter te Riele (1867-1937) ontwierp er een pseudobasilicale kruiskerk met vrij lage, maar wel uitstekende dwarspanden. Na een schip met zijbeuken van vier traveeën diep, volgen het transept en het koor. De viering, de plaats waar schip en dwarsbeuk elkaar kruisen, is verhoogd en draagt bovendien een zeskante lantaren met spits. In deze vieringtoren hebben de luidklokken een plaats gekregen. Het dak knikt ter plekke van de aankapping van de zijbeuken en op de kap van het schip werden aan iedere zijde twee flinke kajuiten opgemetseld tot lichtbeuk van het schip. Met het lagere en van een grote kap voorziene ingangstravee biedt de kerk een ritme van dakpartijen dat allerm minst inheems is en daardoor in Friesland erg opvalt.

Peter Karstkarel